

УДК 378.1(093):61

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2021.35.11307>

ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Ольга Гуменюк, Василь Гуменюк, Оксана Єфремова

*Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,
вул. Пекарська, 69, Львів, Україна, UA–79010*

На прикладі додипломної вищої медичної освіти узагальнено досвід участі України у міжнародній академічній мобільності. Шляхом аналізу архівних документів у другій половині ХХ ст. виявлено два види програм взаємообміну студентами: ознайомчої виробничої практики на базі клінічних і лікувальних закладів України та європейських країн, під керівництвом міжнародної групи викладачів; трудової ознайомчої практики – обмін студентськими будівельними загонами, які знайомилися з системою охорони здоров'я приймаючої країни та працювали у лікарнях та лікарняних містечках під час літніх канікул. З початку ХХІ ст. в Україні міжнародні мобільні студенти у медичних університетах (додипломна медична освіта) навчаються за програмами: 1) навчальних практик на основі міжуніверситетських угод про співпрацю; 2) студентських обмінів, які організовує International Federation of Medical Students Associations; 3) міжуніверситетських міжнародних договорів про довготривалі (з перезарахуванням кредитів) і короткотривалі програми обміну. На рівні додипломної медичної освіти є тенденція до їх зростання, але незначна порівняно з іноземними студентами, які здобувають додипломну медичну освіту на постійній основі з країн Європи, Азії, Африки (станом на 2018 рік – понад 23 тис.).

На основі отриманих результатів визначено загальні позитивні перспективи та напрями розвитку міжнародної академічної мобільності студентів-медиків в Україні: 1) короткотривалих студентських обмінів українських та європейських міжнародних мобільних студентів, що дають можливість підвищувати рівень їх умотивованості до навчання, розвивати індивідуальні освітні траєкторії, розширювати рівень компетентності у сфері організації охорони здоров'я різних країн; 2) розширення семестрових програм академічної мобільності студентів з урахуванням наявності англomовного навчання в Україні та його меншої вартості порівняно з європейськими університетами – перспективних як для “ЄС-студентів”, так і для “не ЄС-студентів” європейських університетів, які: а) хочуть розширити свій досвід компетентністю у питаннях надання медичних послуг на первинній та вторинній ланках медичної допомоги й домедичної сфери; б) вивчають медичний менеджмент у сфері охорони здоров'я різних країн; в) мають проблеми з оплатою навчання.

Ключові слова: міжнародна академічна мобільність, додипломна медична освіта, програми студентських обмінів.

Постановка проблеми. Міжнародна академічна мобільність – явище, що стало одним із маркерів включення системи освіти країни у загальні тенденції глобалізованого простору. Масштаби мобільності та програми, такі як Erasmus, Erasmus+, Erasmus Mundus, збільшили кількість її учасників на різних рівнях освіти. Мобільність студентів-медиків має свою специфіку. Як і в Європі, вища медична освіта в Україні має два етапи – додипломний, а також післядипломний рівні – інтернатура, ординатура, резидентура. Більшість програм мобільності студентів-медиків відбувається на рівні післядипломної освіти – спеціалізації в клініках. Міжнародна академічна мобільність студентів-медиків за участю медичних закладів освіти України на рівні додипломної освіти розпочалася ще в період СРСР у кінці 60-х років ХХ ст. Вивчення документів ЦДАВО України допомогло визначити, що станом на кінець 1983–1984 навчального року в Українській РСР здобували освіту 2 808 іноземних студентів – майбутніх медиків, – вони навчалися у дев'ятох вищих медичних навчальних закладах [9, арк. 41; 10, арк. 13]. На 2018 рік у медичних університетах України освіту здобували вже понад 23 тис. іноземних студентів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Історичні й педагогічні особливості навчання іноземних студентів в Україні на період з 1946–2000 рр. цілісно розглянула Л. Рибаченко, специфіку розвитку освіти для іноземних студентів на початок ХХІ ст. проаналізувала Л. Черток. Соціально-педагогічні умови адаптації іноземних студентів у медичних навчальних закладах досліджено Д. Порох. Економічні аспекти розвитку в Україні ринку освітніх послуг для іноземних громадян розглянув Д. Плинокос. Загальні проблеми українських студентів у контексті міжнародної академічної мобільності розглянула Т. Бабенко [2]. Досвід організації академічної мобільності на рівні додипломної медичної освіти є маловивченим і цікавим для дослідження.

Джерельну базу дослідження становлять: державні документи Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України, МОН України, МОЗ України; офіційні статистичні матеріали і публікації з питань освіти міжнародних організацій ЮНЕСКО та ОЕСР, збірники статистичних служб “Education at a Glance: OECD Indicators”, “Global Education Digest”; архівні документи і матеріали фондів ЦДАВО України, архівів Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького та Одеського національного медичного університету; інформаційні та статистичні матеріали Івано-Франківського національного медичного університету та Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, державного закладу “Центр медичної статистики МОЗ України”, Українського державного центру міжнародної освіти.

Мета статті – узагальнити досвід організації міжнародної академічної мобільності вищими медичними закладами освіти України (кінець 60-х років ХХ – початок ХХІ ст.), визначити його особливості й перспективи розвитку на рівні додипломної медичної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перші іноземні студенти-медики почали навчатися в Одеському медичному інституті 1946 р., у 1960 вони навчалися ще у двох інститутах – Київському та Львівському – на середину 80-х років таких закладів освіти було вже дев'ять. Однією із цілей та складовою ідеології СРСР було завдання створення спільного простору і досвіду комунікації в соціалістичному таборі на всіх рівнях взаємодії, спілкування налагоджувалося централізовано і системно, починаючи від курування у відповідному відділі ЦК КПРС, з 1964 р. – Управління з навчання студентів, аспірантів і стажерів зарубіжних країн, що займалося: скеруванням студента на навчання на підготовчому факультеті і розподілу на навчання, переведення, в'їзду, виїзду, пересування по країні, успішності і канікулярного відпочинку, в тім числі й обміну студентами.

Під час вивчення архівних матеріалів з'ясовано, що обмін студентами між медичними закладами освіти проводився з кінця 60-х років ХХ ст., був несистематичний і відбувався двома програмами й способами обміну.

“Ознайомча виробнича практика” на базі клінічних і лікувальних закладів під керівництвом українських та зарубіжних викладачів та лікарів. Так, 1969 р. в Українську РСР за програмами обміну у Кіровоградське медичне училище прибули студенти з Польської народної республіки, а у Львівський державний медичний інститут – з Угорської народної республіки [3, арк. 1–2]. 1969 р. у програмі обміну студентами взяло участь 28 студентів Львівського медичного інституту. З 10.07 до 31.07 десятеро студентів ІV курсу педіатричного факультету проходили ознайомчу практику в Люблінській медичній академії (Польська народна республіка) [6, арк. 183] та з 03.08 до 02.09.1969 р. – 18 студентів ІV курсу лікувального факультету перебували у Печському університеті Угорської народної республіки [5, арк. 2; **Ошибка! Источник ссылки не найден.**, арк. 22]. 1970 р. дві групи студентів з Польської народної республіки прибули в Київський та Одеський медичні інститути. До роботи з групами міжнародних студентів залучали студентів з інших вищих закладів освіти, які володіли іноземною мовою. Так, відповідно до наказу ректора Львівського державного медичного інституту, для супроводу польських студентів у Київ та Одесу були скеровані українські студенти Р. Бандурко та З. Іваськевич [6, арк. 114], Н. Денисенко, М. Березюк, Л. Хомишин, Г. Шишка і студенти з Угорської народної республіки, що навчалися в Україні – І. Анге, А. Чулак.

Особливістю програм обміну у формі “ознайомчої виробничої практики” є те, що завдання практики не відповідали навчальному плану. В

групи обміну входило 20 студентів, здебільшого II–IV курсів. У кінці 60-х років організацію “ознайомчої виробничої практики” для європейських студентів було унормовано Наказом Міністра ВССО УРСР “Про обмін на безвалютній основі групами студентів”; Постановою ЦК ВЛКСМ “Про обмін студентськими групами СРСР і ряду соціалістичних країн”.

Практика системного, регулярного обміну студентами починається з 1977 р. відповідно до Наказу МВ ССО “Про обмін на безвалютній основі групами студентів для проходження ознайомчої виробничої практики між навчальними закладами СРСР та інших соціалістичних країн у 1977–1980 роках”. Між країнами було укладено міждержавні нормативні акти, прикладом якого наводимо “Протокол про обмін групами студентів для проходження ознайомчої виробничої практики на безвалютній основі між МВ ССО СРСР і Міністерством вищої освіти ПНР” [8, арк. 40–42]. Виявлено програми обміну студентами медичних інститутів Української РСР з медичними академіями та університетами Болгарії, Польщі, Угорщини, НДР, Чехословаччини.

Організацією обміну студентів, контролем за укладенням договорів між закладами освіти займався Відділ ознайомчої практики, створений при МВ ССО СРСР [8, арк. 8]. “У договорах узгоджувалися питання кількості студентів і викладачів, курс, спеціальність, терміни практики, маршрут руху групи, вид транспорту, фінансові умови обміну, умови проживання, харчування, питання виробничої практики” [8, арк. 19]. Договори укладали на п’ять років, для їх підготовки приїжджали делегації вищих навчальних закладів [6].

У літні програми обміну студентами включали невеликі, кількісно рівноцінні групи з 9–10 студентів та викладач, на місцях проходження практики долучалися місцеві викладачі та партійні і комсомольські функціонери. Практику визначали як ознайомчу і виробничу, відповідно, розділяли завдання практики, як-от у звіті з практики студентів Магдебурзької медичної академії Німецької демократичної республіки у Донецькому державному медичному інституті: “На виробничу ознайомчу практику безпосередньо затрачено 18 днів, що становило 72% часу перебування студентів СРСР, 28% використано на організацію проведення вільного часу” [8, арк. 8.]; “Виробнича ознайомча практика українських студентів у НДР проходила від 15.07 до 07.08.1977 р. Безпосередньо на практику було відведено 70%, на екскурсійно-туристичну – 30%” [8, арк. 11]. Заклади освіти приймали і відправляли одну–дві групи студентів. Лише у звіті Київського державного медичного інституту є інформація про те, що: “у червні, липні і серпні успішно проведений обмін п’ятьма групами радянських (51 особа) і п’ятьма групами іноземних студентів (51 особа) для проходження ознайомчої виробничої практики на безвалютній основі між першим і другим

лікувальними, педіатричним, санітарно-гігієнічним і стоматологічним факультетами Київського медичного інституту і 5 навчальними закладами соціалістичних країн”: медичним факультетом у м. Варна (НРБ), медичним університетом м. Дебрецен (УНР), медичним університетом м. Лейпціг (НДР), Поморською медичною академією (м. Щецінь, ПНР), медичним факультетом університету ім. Я. Е. Пуркіньє (м. Брно, ЧССР) [8, арк. 17]. Відбір студентів для участі в програмах обміну був дуже прискіпливим. У звіті Донецького державного медичного інституту сказано, що “для участі у конкурсі за право поїздки на виробничу ознайомчу практику в Магдебурзьку медичну академію були відібрані 60 студентів IV курсу лікувального факультету” (у поїздку брали 9) [8, арк. 9–10]. У звіті Львівського медичного інституту, зокрема, сказано, що “підбір кандидатів для поїздки на практику в соціалістичні країни проводився за рекомендацією комсомольської організації, затверджувався по чергово на комітеті комсомолу, ректораті та парткомі” [8, арк. 30]. Програми обміну ставили на перше місце ідеологічні пріоритети, для іноземних і українських студентів відрізнялися за завданнями, зарубіжних студентів в Україні залучали до виконання певної кількості видів медичних процедур та асистування лікарю, українські студенти в зарубіжних клініках, головню, проводили огляди та спостереження. Ознайомча частина програм стосувалася організації медичної допомоги в країні перебування, студентського життя, екскурсій.

Обмін студентськими будівельними загонами – другий специфічний варіант налагодження студентської мобільності, інформацію про який знайдено лише до середини 70-х років минулого століття. У травні 1969 р. Львівський медичний інститут та Люблінська медична академія підписали договір про обмін студентськими будівельними загонами [4, арк. 1]. Для роботи у Люблінській медичній академії було створено будівельний загін з 21 студента лікувального, педіатричного і стоматологічного факультетів. Студентам, яких готували до цієї роботи, на спеціальних курсах, здебільшого ідеологічного та інформаційного характеру, було дозволено вільне відвідування лекцій, дострокове складання іспитів та відпрацювання практичних занять [4, арк. 49–50]. У червні 1971 р. Львівський медичний інститут та медичний університет м. Печ (Угорська народна республіка) уклали договір з обміну студентськими будівельними загонами [7, арк. 134]. Далі, за відсутністю таких документів у архівах, робимо висновок, що таку практику обміну припинила.

Особливості організації умов для розвитку міжнародної академічної мобільності студентів в Україні. Динаміку зростання кількості іноземних студентів у медичних університетах України відображено на рис. 1. (дані Українського національного центру міжнародної освіти).

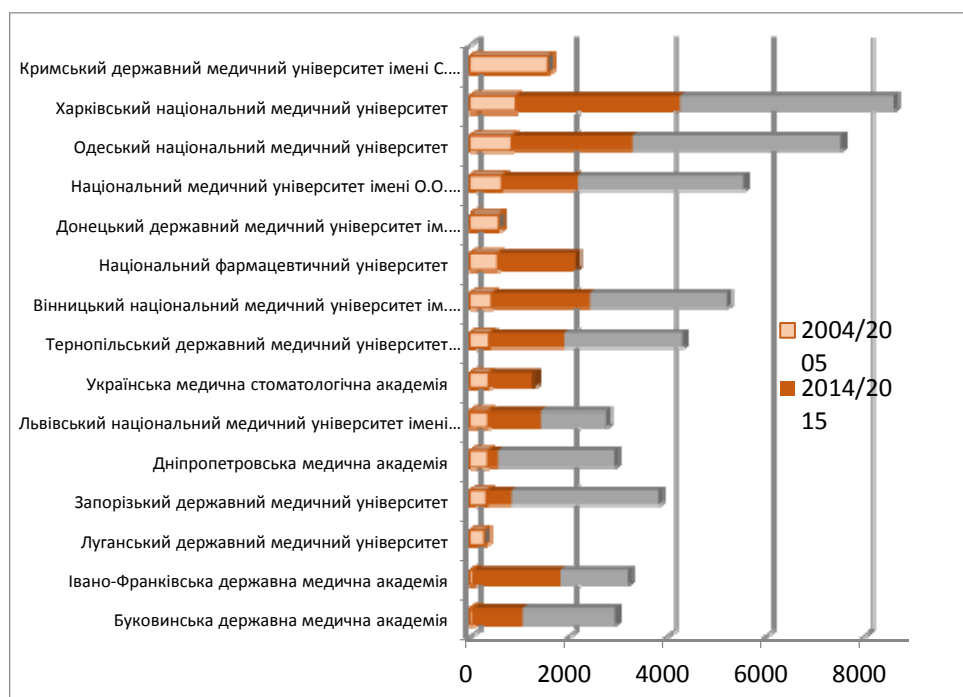

Рис. 1. Кількість іноземних громадян, які здобували освіту у ВМНЗ України у 2004/2005, 2014/2015 та 2019/2020 навчальних роках.

Входження України у глобалізований освітній простір поставило питання про нормативне урегулювання навчання в Україні міжнародних студентів, іноземних студентів, програм мобільності. Усталеними формами академічної мобільності є: навчання з обміну учнів та студентів, навчальне та наукове стажування; участь у спільних проєктах, викладання, наукове дослідження, наукове і професійне стажування, підвищення кваліфікації. Безпосередньо щодо міжнародної мобільності було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність” (2015), де конкретизовано, що організаційні умови академічної мобільності укладають та встановлюють її учасники [12].

За даними офіційних ресурсів закладів вищої медичної освіти та офіційного ресурсу Українського національного центру міжнародної освіти було систематизовано інформацію щодо розвитку програм академічної мобільності студентів. Станом на 2015 рік, програми академічного обміну реалізовувало всього чотири заклади, з яких жодного медичного – Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова – 401

програма; Національний університет “Києво-Могилянська академія” – 6; Харківський національний педагогічний університет імені О. С. Сковороди – 3; Одеський національний політехнічний університет – 1. Україна з Китаєм – 49,98% програм обміну, 44,98% – з Грузією. Усього – 411 осіб [1].

Початок налагодження програм академічної мобільності в Україні на додипломному рівні медичної освіти. З’ясовано, що станом на 2015 рік міжнародні мобільні студенти в українських вищих медичних навчальних закладах могли навчатися за програмами: 1) літніх стажувань на основі міжнародних міжуніверситетських угод про співпрацю; 2) програм студентських обмінів, головним завданням яких є реалізація академічної мобільності студентів-медиків, які організовує Міжнародна федерація асоціацій студентів-медиків (International Federation of Medical Students Assosiations (IFMSA)), її членом є European Medical Students’ Association (EMSA). 2013 р. утворено UMSA “Всеукраїнську молодіжну асоціацію студентів-медиків”, яка 2014 отримала членство у IFMSA. Програми обміну IFMSA ґрунтуються на індивідуальній ініціативі студента, що завдяки участі в асоціації сам обирає країну, тематику роботи, оформлює документи, складає мовні іспити тощо.

Аналіз електронних сторінок ЗВМО України, зокрема звітів про міжнародну співпрацю, показав, що всі навчальні заклади активізували цей напрям діяльності. Зокрема, на сайті НМУ ім. О. О. Богомольця названо 79 іноземних закладів освіти, з якими він розвиває співпрацю. У звіті закладу повідомлено, що в університеті реалізується програма професійних обмінів IFMSA. Щороку близько 30-ти студентів університету беруть участь у цій програмі і в рамках двосторонніх домовленостей проходять літню практику в Австрії, Хорватії, Чехії, Німеччині, Угорщині, Ізраїлі, Італії, Литві, Данії, Мальті, Польщі, Сербії, Туреччині, Болгарії, Франції, Іспанії, Швейцарії. Відповідно, понад 20 студентів-іноземців з Великобританії, Литви, Латвії, Чехії, Монтенегро, Бразилії, Канади, Хорватії, Німеччини, Данії, Італії, Польщі, Сербії, Іспанії, Швеції, Швейцарії, Туреччини, Франції, США проходять літню практику на клінічних базах НМУ [11].

Прикладом початку налагодження програм академічної мобільності є програми Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, а саме розвиток практики обміну студентами з метою проходження ними літньої практики. Практика має назву навчальної, а не ознайомчої, як у радянський період. Розглянемо, як вона відбувалася ще 2014 р. на прикладі обміну студентами-стоматологами з Медичним університетом у Любліні (Польща). З 28.07 по 08.08.2014 рр. восьмеро студентів-стоматологів з Любліна (керівники професор Т. Баханек та доктор Є. Болянська) проходило практику у Стоматологічному медичному центрі у Львові. У зміст входили завдання з асистування під час хірургічних втручань,

розвиток умінь протезування, ознайомлення із застосуванням сучасних електронних методів діагностики та лікування (лазерна терапія, діадинамофорез, депофорез). Одночасно восьмеро студентів Львова проходили практику у Любліні під керівництвом доцента В. Винарчук-Патереги [5, арк. 2].

Для того, щоб систематизувати спектр програм академічної мобільності студентів-медиків, розглянемо, як програми мобільності останніми роками реалізовував у міжнародній співпраці один із провідних медичних закладів вищої освіти України – Тернопільський державний медичний університет імені І. Горбачевського (за даними офіційного сайту).

1. *Проект Erasmus Mundus MEDEA* працював з 2013–2014 навчального року до 2016–2017, участь узяли 20 вищих медичних закладів освіти з різних країн Європи. Програми академічного обміну фінансував Європейський Союз, Виконавче агентство з питань освіти, аудіовізуальних засобів та культури (EACEA), MEDEA – Альянс медичних університетів, координатор проекту – університет Поля Сабатьє (м. Тулуза, Франція). Проект фінансував програми мобільності від студентських до постдокторантських.

2. *Програма міжнародних студентських обмінів* з Вроцлавським університетом, мови навчання – англійська і польська. Її учасники, студенти IV–V курсів, проходять семестровий період навчання, приймаючи університет зараховує студента на навчання через підписання навчального договору. Обидва університети приймають системи оцінювання. Підтвердження зарахування дисциплін, які вивчали, засвідчує документ “Transcript off records”.

3. *Програми подвійних дипломів*. Договір укладено з Університетом безпеки (Познань, Польща). Програми навчання стосуються як додипломної, так і післядипломної освіти з напрямів, що орієнтовані на сферу охорони здоров’я. Українські студенти паралельно навчаються на заочній формі у Познані.

4. *Програми Erasmus+* – Тернопільський державний медичний університет зареєстрований на Порталі учасників (Participant Portal) організацій-партнерів та має свій Ідентифікаційний код учасника (Participant Identification Code – PIC). За останні роки програму завершили три студентки-стипендіати.

5. У 2020 році університет підписав тристоронню угоду в рамках програми Erasmus з Коледжем св. Ігнатіуса Лойоли та навчальним центром Державної установи “Каунаська міська станція швидкої допомоги” (Литва), у рамках якої передбачено *програми студентської мобільності і подвійних дипломів*.

6. *Міжнародні студентські літні школи, виробнича практика, участь у міжнародних студентських конференціях*.

Висновки. Отже, узагальнимо, що участь у програмах міжнародної мобільності студентів дещо більше схиляється до залучення у програми українських студентів-медиків, ніж навчання на рівні додипломної освіти міжнародних студентів в Україні. Одночасно в Україні навчається значна кількість іноземних студентів, що здобувають додипломну медичну освіту, в тім числі з європейських країн. На основі отриманих результатів нашого дослідження визначено загальні позитивні перспективи та напрями удосконалення практики академічної мобільності студентів-медиків в Україні, зокрема: 1) доцільність продовження практики короткотривалих студентських обмінів українських та європейських міжнародних мобільних студентів; 2) розширення семестрових програм академічної мобільності студентів з урахуванням наявності англomовного навчання в Україні та його меншої вартості порівняно з європейськими університетами для бажаючих розширити свій досвід компетентністю у питаннях надання медичних послуг на первинній та вторинній ланках медичної допомоги й домедичної сфери; вивчають медичний менеджмент у галузі охорони здоров'я різних країн; мають проблеми з оплатою навчання. Найважливішим напрямом розвитку в українських закладах вищої медичної освіти є подальша стандартизація рівня додипломної освіти відповідно до сучасного європейського. Подальшого дослідження потребує саме аналіз змісту додипломної медичної підготовки в Україні та ЄС.

1. *Гуменюк В. В.* Організаційно-педагогічні умови здобуття іноземними студентами вищої медичної освіти в Україні (середина ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... канд. пед. наук. Спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки”. Львів, 2016. 335 с.

2. *Бабенко Т.* Академічна мобільність: що заважає студента нефілологічних факультетів // Молодь і ринок. 2019. № 9 (176).

3. Матеріали архіву Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Ф. 203. Оп. 1. Спр. 1252. Прикази по медінституту. № 105–211. 12.02.1969–24.03.1969 г. Львів. 147 арк.

4. Матеріали архіву Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Ф. 203. Оп. 1. Спр. 1254. Прикази по медінституту. № 351–447. 11.05.1969–13.06.1969 г. Львів. 167 арк.

5. Матеріали архіву Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Ф. 203. Оп. 1. Спр. 1255. Прикази по медінституту. № 448–592. 14.06.1969–21.07.1969 г. Львів. 232 арк.

6. Матеріали архіву Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Ф. 203. Оп. 1. Спр. 1497. Приказы по мединституту. № 586–700. 1.07.1970–08.08.1970 г. Львів. 172 арк.

7. Матеріали архіву Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Ф. 203. Оп. 1. Спр. 1703. Приказы по мединституту. № 476–576. 29.05.1971–28.06.1971 г. Львів. 170 арк.

8. Матеріали ЦДАВО України. Ф. 342. Міністерство охорони здоров'я УРСР, м. Київ. 1991–1994 рр. Оп. 16. Спр. 1017. Отчеты вузов об обмене на безвалютной основе группами студентов с медицинскими институтами социалистических стран для прохождения ознакомительной производственной практики в 1977 г. Київ. 54 арк.

9. Матеріали ЦДАВО України. Ф. 342. Міністерство охорони здоров'я УРСР, м. Київ. 1991–1994 рр. Оп. 16. Спр. 3597. Сводные отчеты министерства и отчеты медицинских и фармацевтического вузов, медицинских училищ об успеваемости иностранных учащихся за I и II семестры 1983/1984 учебного года. Результаты летней экзаменационной сессии иностранных учащихся в медицинских учебных заведениях Минздрава СССР в 1984 г. Київ. 98 арк.

10. Матеріали ЦДАВО України. Ф. 342. Міністерство охорони здоров'я УРСР, м. Київ. 1991–1994 рр. Оп. 16. Спр. 3598. Сводные отчеты министерства и отчеты медицинских и фармацевтических вузов, Донецкого, Киевского № 4, Кировоградского, Хмельницкого медучилищ об организации зимнего и летнего 1984 г. каникулярного отдыха иностранных учащихся. Информация о прохождении летней производственной практики иностранными учащимися Донецкого государственного медицинского института им. М. Горького в 1983–1984 уч. г. Київ. 72 арк.

11. Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Міжнародне співробітництво. URL : www.nmu.edu.ua/a6.php.

12. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність” (2015) № 579 від 12.08.2015 р. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248409199>

Стаття: надійшла до редколегії 23.08.2021

доопрацьована 05.09.2021

прийнята до друку 08.09.2021

HISTORY OF INTERNATIONAL ACADEMIC MOBILITY OF STUDENTS OF HIGHER MEDICAL EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE

Olha Humeniuk, Vasyl Humeniuk, Oksana Yefremova

*Danylo Halytsky Lviv Medical University,
Pekarska Str., 69, Lviv, Ukraine, UA-79010*

The article summarizes the experience of Ukraine's participation in international academic mobility on the example of undergraduate higher medical education. Analysis of the archival documents in the second half of the 20th century revealed two types of student exchange programs: introductory internships on the basis of clinical and medical institutions of Ukraine and European countries, under the guidance of an international group of teachers; labor introductory practice – exchange of student construction teams who got acquainted with the health care system of the host country and worked in hospitals and medical camps during the summer holidays. From the beginning of the 21st century, international mobility students in the Ukrainian medical universities (undergraduate medical education) have been studying at the following programs: 1) educational practice based on interuniversity cooperation agreements; 2) student exchanges organized by the International Federation of Medical Students Associations; 3) interuniversity international agreements on long-term (with credit transfer) and short-term exchange programs. The number of these students at the level of undergraduate medical education is increasing, but insignificantly compared to foreign students from Europe, Asia, Africa who receive undergraduate medical education on a permanent basis (as of 2018 – more than 23 thousand).

Based on the obtained results, the general positive prospects and directions of the development of international academic mobility of medical students in Ukraine are determined: 1) short-term Ukrainian and European international student exchanges, which allow to increase their level of motivation to study, develop individual educational trajectories, expand their level of competence in the field of health care system of different countries; 2) expansion of the semester programs of student academic mobility taking into account the availability of educational programs in English in Ukraine and its lower cost compared to European universities, promising for both “EU students” and “non-EU students” of European universities, who: a) want to expand their experience and competence in the provision of medical services at the primary and secondary levels of health care and the pre-medical sphere; b) study medical management in the field of health care in different countries; c) have problems with tuition fees.

Keywords: international academic mobility, undergraduate medical education, student exchange programs.